

عنوان مقاله:

تحلیل گفتمان احادیث «نحن العرب» در تبار امامان شیعه

محل انتشار:

فصلنامه علوم حدیث، دوره 28، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

سعید عزیزی - پژوهشگر مرکز پژوهش های بین رشته ای معارف اسلامی و علوم سلامت دانشگاه علوم پزشکی شیراز

علی راد - دانشیار پردیس فارابی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

در تراث حدیثی امامیه پاره ای گزارش ها وجود دارد که اهل بیت(علیهم السلام) به عنوان مصداق حقیقی عرب و نژاد برتر و شیعیان ایشان نیز عرب و یا به عنوان «موالی» معرفی گردیده اند. در مقابل، دشمنان ایشان نیز با تعبیری چون بادیه نشین و «عجم» توصیف شده اند. نگارندگان در پژوهش حاضر برآنند تا با تدوین «خانواده حدیثی» و کاربست روش تحلیل گفتمان تاریخی به فهم صحیحی از این احادیث دست یابند و مقصود اصلی از این احادیث را در بستر فرهنگی-اجتماعی تاریخ صدور آنها تبیین نمایند. با بهره جویی از این دو روش در تحلیل احادیث مذکور، چنین به دست می آید که واژگانی چون «عرب، اعراب، موالی و عجم» در این احادیث، معنای لغوی آن ها مقصود اصلی نیست، بلکه معانی اصطلاحی آنها مد نظر معصومان است که ناظر به جایگاه برتر ایمانی و معرفتی اهل بیت و شیعیان ایشان و انحراف و انحطاط اخلاقی و ایمانی مخالفان ایشان است؛ از سوی دیگر چنین روایاتی در رویارویی با گفتمان رقیبی صدور و بازتاب یافته است که در صدد ترویج گفتمان برتری نژاد عرب بر غیر عرب بود و اهل بیت به نقد و ابطال این گفتمان پرداخته اند.

کلمات کلیدی:

احادیث امامیه، اصطلاحات حدیثی، تحلیل گفتمان، عرب، عجم، موالی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1911533>

